

15 באוקטובר 2023

לכבוד
ועדת הכספים
הכנסת

שלום רב,

הנדון: דיון ועדת כספים ביום 16.10.2023 בנושא פיצוי לנזקי מלחמת חרבות ברזל – זכויות

העובדים

לקראת הדיון הקבוע בוועדה ליום שני ה-16.10.2023, ובהינתן שהמלחמה עודה מתנהלת ויש סבירות כי תמשך עוד זמן רב, אנו פונים בבקשה להבטיח כי במסגרת מתווה הפיצויים שיגובש יינתן מענה לעובדים הנאלצים להעדר מעבודתם בשל המצב (לרבות סגירת מוסדות החינוך).

נכון להיום לא קיימת חובת תשלום שכר לעובד שנאלץ להיעדר מעבודתו עקב מצב החירום (לרבות סגירת מוסד חינוכי) למעט אם זכות זו נקבעה מפורשות, ממילא **בדיעבד**, בהוראת שעה ו/או נקבעה מפורשות בהסכם קיבוצי. הדבר פוגע בפרט בעובדים המוחלשים ביותר – עובדים (ובפרט עובדות) בשכר שעות, לרבות עובדי קבלן ועובדים לא-ישראלים. הדבר מציב עובדות ועובדים אלו במלכוד, עת הם אינם יכולים להגיע לעבודתם, אך נאלצים להפסיד שכר ולקוות כי בעתיד הדבר יוסדר באמצעות מו"מ אד-הוקי.

אנו סבורים כי יש להבטיח, כבר כעת, את ההיבטים הבאים:

1. **תשלום שכר מלא לעובדים שנעדרו מעבודתם בימים שבהם היו מקום עבודתם או מקום מגוריהם באזור שיוגדר כ"אזור מיוחד"**. לענין זה נבקש להבטיח כי ה"אזור המיוחד" שיקבע, יכלול את כלל האזורים בהם חלו אזעקות ונפילות של טילים במלחמה, לרבות אזור גוש דן וכן יישובי הצפון המאוימים מגבול לבנון.

יש להבטיח תשלום השכר יעשה שלא על חשבון וללא תלות בימי החופשה של העובדים¹ וללא תלות בתקופת העסקה. אם מדובר בעובד בשכר (עובד שעות), יש לקבוע כי שכרו ישולם על פי חישוב של ממוצע המשכורות בשלשת החודשים שקדמו להפסקת העבודה. כמו כן, מכיוון שלחלק מעובדים אלו אין כלל תלוש משכורת (למשל עובדות משק בית)², יש להבטיח כי התשלום לעובדות אלה יהיה על פי רישומי ביטוח לאומי או הצהרת המעסיקים.

2. **תשלום שכר עקב היעדרות מעבודה בשל סגירת מסגרות חינוך בפועל³ ללא תלות בהחלטות פיקוד העורף** – יש להבטיח תשלום שכר לעובדים/ות שנאלצו להיעדר מעבודתם/ן לנוכח סגירת מוסדות חינוך לילדים עד גיל 14, גם ללא תלות בהכרזות פיקוד העורף. נשים רבות, המתגוררות

¹ כפי שהיה נהוג לקבוע בהוראות השעה בדבר תשלום שכר לעובדים ב"אזורי הגבלה" או ב"אזור המיוחד" כאמור בפרקים ב' ובי' לחוק הגנה על עובדים בשעת חירום, התשס"ו-2006.

² על פי סעי' 24(ד) לחוק הגנת השכר, תשי"ח 1958- מעסיק עובד שלא במסגרת עסק או משלח יד (כגון בביתו של מעסיק במשק בית) פטור ממתן תלוש שכר וניהול פנקס שכר.

³ בין אם בהחלטת מרכז השלטון המקומי ו/או הרשות המקומית הרלוונטית.

באזורים שונים בארץ, נאלצות להיעדר מעבודתן לצורך שמירה על ילדיהן כאשר מוסדות החינוך סגורים, בין אם בהחלטה של הרשות החינוכית בתחומה פועל המוסד החינוכי ו/או בהחלטת הגורמים הרלוונטיים במשרד החינוך. ככל הידוע לנו, ישנם גם גברים אשר נעדרים בהתאם לצורך שמירה על ילדיהם, אך מדובר בעיקר בנשים. לעמדתנו, אין להתנות את הפיצוי במרחק מסוים או בהכרזת פיקוד העורף, אלא במצב שהיה בשטח בפועל. אם מוסד החינוך נסגר ויש על כך אישור, על העובדת (או העובד) לקבל פיצוי על הפסד העבודה בזמן זה, וכך הלאה.

3. **חיוב תשלום תוספת סיכון בגין עבודה במפעלים חיוניים או מפעל למתן שירותים קיומיים** – לגבי עובדים ועובדות אשר עובדים במפעלים חיוניים או למתן שירותים קיומיים, או מגויסים לעבודה במפעלים אלו מכוח חוק שירות עבודה בשעת-חירום, תשכ"ז-1967, יש לטעמנו לקבוע בנוסף לשכרם הרגיל גם פיצוי בבחינת "תוספת סיכון".

4. **התניית פיצוי למעסיק בתשלום שכר לעובדיו** – יש להבטיח שבכל מסלול פיצוי שיגובש למעסיקים, יותנה הפיצוי בהוכחת תשלום שכר העובדים בהתאם לאמור לעיל (תוך שיפוי המעסיק בגין כך).

בכבוד רב,

דבי גילד-חיו, עו"ד
האגודה לזכויות האזרח
052-8282444

אלעד כהנא, עו"ד
קו לעובד

אסנת זיו, עו"ד
איתך מעכי